

POLÍTICA D'ADQUISICIÓ DE COL·LECCIONS DEL MUSEU DE CIÈNCIES NATURALS DE BARCELONA

Novembre 2013

La missió del Museu de Ciències Naturals de Barcelona (MCNB) és *Generar i compartir coneixement sobre la diversitat i l'evolució del món natural, amb el propòsit de contribuir a la seva conservació i de crear una societat més informada, connectada i responsable amb la natura.*

Es fa mitjançant la preservació d'unes col·leccions que són testimoni del patrimoni natural de Catalunya i terres properes, la recerca de la diversitat biològica i geològica, i unes experiències que estimulen l'exploració, l'aprenentatge, l'estimació, el gaudi, el diàleg i la participació entre el públic més ampli possible (Pla Estratègic).

El Museu és hereu de més d'un segle de trajectòria científica naturalista dedicada a documentar i interpretar el món natural, està especialment preocupat per la crisi de biodiversitat, i implicat en els esforços locals i internacionals per estudiar, documentar i conservar la diversitat natural. Es preserva una col·lecció científica que és un registre permanent del nostre patrimoni natural i de les recerques realitzades al Museu (Pla Estratègic).

El present document conté les línies generals que regiran el creixement del patrimoni de col·leccions del MCNB durant els propers cinc anys.

El MCNB considera com a patrimoni totes les mostres que són testimoni d'espècimens biològics o geològics en un lloc i en un temps en concret. El Museu vol conservar aquest patrimoni natural com a testimoni del passat i del present.

El Museu es compromet a conservar, custodiar i donar accés a totes les col·leccions que es vagin adquirint.

La col·lecció del Museu consta actualment de més de tres milions de mostres on hi ha representació del món vegetal, animal i geològic, abastant un període entre el S.XVII fins a l'actualitat. Les col·leccions han estat consultades i estudiades des dels seus inicis, tan per investigadors propis com de centres públics i universitats, d'aquí i d'arreu. Des de fa uns anys ha incorporat els estàndards de documentació i de conservació utilitzats en els museus més capdavanters del món.

Tot i la llarga trajectòria del Museu encara hi ha mancances a la col·lecció pel que fa a la representativitat del territori, a llocs de recol·lecció, i especialment pel que fa a taxons de flora i fauna.

La funció principal de la col·lecció i, ineludible, és la de ser una col·lecció de referència que doni servei a la comunitat científica. A diferència d'altres tipologies de col·leccions, les de ciències naturals requereixen un creixement continuat en el temps, ja que cal mantenir sèries de mostres representatives de diferents llocs i que siguin testimoni any rere any del que es troba a la natura. A banda la descoberta i estudi de nous jaciments comporta la troballa de material que necessàriament ha d'estar conservat en un Museu.

El MCNB té interès en adquirir els següents materials preferentment, amb la premissa que els conservarà i els farà accessibles.

Criteris d'acceptació

El Museu només acceptarà material del que pugui garantir la conservació a curt, mig i llarg termini.

El Museu acceptarà prioritàriament material de col·leccions que tingui un clar interès en la recerca i que tingui les dades del seu origen espacial i temporal suficientment completes.

El Museu acceptarà donacions sempre i quan la titularitat de la propietat sigui clara.

El Museu custodiarà i classificarà tota la documentació que acompanya l'ingrés de material de col·leccions, ja que demostra la seva legalitat dins el Museu i són justificants essencials davant de tercers.

El Museu es reserva el dret a decidir si els exemplars ingressen definitivament a la col·lecció del Museu. En cas afirmatiu, serà el Museu qui decideixi el destí: col·lecció científica, exposició, activitat pedagògica.

El Museu admetrà material sempre i quan s'hagin respectat les normatives vigents sobre protecció de patrimoni natural (Unió Europea, Estat Espanyol i Comunitat Autònoma de Catalunya).

En línies generals és d'especial interès, tot bé material que es consideri valuós per la seva utilitat per a la recerca de la comunitat científica, o bé el que es valori com a element de divulgació:

- la flora i la fauna de l'àrea mediterrània i de muntanya
- el patrimoni geològic de l'àrea mediterrània.
- la flora i la fauna corresponent a espècies invasores i els espècimens d'espècies protegides que hagin causat baixa de forma natural.
- els exemplars Tipus que han de ser dipositats en col·leccions públiques per a garantir-ne l'accés.

El Museu aplicarà els criteris esmentats per a decidir el material a adquirir i ho comunicarà clarament a qui ofereix el material.

Les línies prioritàries de cadascuna de les col·leccions del Museu són:

MINERALOGIA

- Completar la representació d'espècies bàsiques (exemplars de qualitat adequada al nivell de la col·lecció existent) a fi de completar les necessitats documentals i expositives (grups sistemàtics, morfologia cristal·lina i geodiversitat).
- Adquisició d'exemplars del jaciments dels Països Catalans i de l'àmbit geològic més immediat (Península Ibèrica, països mediterranis, Europa alpina).

Col·lecció de micromuntatges

- Des del punt de vista de contingut documental sistemàtic: espècies noves o no contingudes prèviament a la col·lecció i que siguin científica i morfològicament significatives.
- Exemplars de localitats tipus.
- Exemplars que compleixin continguts d'un àmbit geogràfic concret i prèviament ben representat amb especial èmfasi en el Països Catalans, mediterrània i Europa alpina.

PETROLOGIA

Els criteris d'acceptació de material de la col·lecció de petrologia per als propers cinc anys són els següents (sempre per a material ben documentat):

- Exemplars de roques, làmines primes i/o sorres que compleixin la col·lecció local de roques de Catalunya.
- Exemplars que compleixin els buits sistemàtics de la col·lecció petrològica independentment de la seva localitat.
- Col·leccions resultat de la investigació i la recerca en els Països Catalans, que puntualment poden incloure material de fora d'aquest territori que complementi dita col·lecció.
- Col·leccions resultat de la investigació i la recerca en zones d'escut que complementin la col·lecció de roques d'escut del Museu.
- Pel que fa a la col·lecció de sorres s'acceptarà material de tot el món.

Puntualment es podrà acceptar material fora d'aquests criteris sempre i quan es consideri que és material amb un alt interès científic i/o patrimonial, o sigui fruit de la recerca al Museu.

PALEONTOLOGIA

Com ve succeint des dels seus orígens, les adquisicions de la col·lecció paleontològica del Museu s'orienten sota tres eixos:

- la futura consideració de Museu nacional aboca a poder disposar, de manera el més exhaustiva possible, de les espècies fòssils representades en el registre fòssil de Catalunya tal i com ja succeí quan el Museu Martorell fou la seu del Mapa Geològic de Catalunya (1918-1923).
- les activitats dels projectes de recerca dels conservadors, actualment centrada en l'àmbit paleogeogràfic del Tethys (de l'Himàlaia al Carib), tendeix a una especial representació de les faunes i flors fòssils de les conques sedimentàries que conformaven aquesta regió.
- la pròpia metodologia paleontològica -basada en la comparació entre el major nombre de morfoespècies disponibles- que compromet a disposar del major nombre d'espècies fossilitzades al llarg de tot el registre geològic de la Terra.

REGISTRES SONORS (FONOTECA NATURA SONORA)

El criteris de creixement de la col·lecció de registres sonors de la Fonoteca es prioritzen en l'ordre següent:

- Documents sonors de la fauna autòctona de Catalunya i Península Ibèrica a fi de completar el fons existent.
- Nous registres per les línies de recerca del Museu vinculades a la bioacústica.
- Completar la col·lecció amb registres d'altres ecozones.
- La tecnologia està imbricada en tots els estadis de la recol·lecció, conservació i difusió del document sonor. La política de desenvolupament de la col·lecció ha de contemplar en tot moment les condicions tecnològiques en las quals el so es fixa per a una escolta reiterada.
- Prioritzar continguts sonors d'acord amb els criteris de difusió de l'Espai Sonora del Museu Blau.

ARTRÒPODES

L'estudi de les col·leccions d'Artròpodes del MCNB ha donat lloc a unes línies històriques, les quals destaquen tan pel seu gran valor científic, donat l'elevat nombre de espècimens Tipus que contenen, com pel seu ampli rang de distribució geogràfica. Per aquesta raó, és essencial:

- l'adquisició d'exemplars d'Anòbids i Tenebrionids, a nivell mundial.
- l'adquisició de material procedent de cavitats, a nivell mundial.
- l'adquisició de Neuropteròideus, a nivell mundial
- Per la resta de grups (Lepidòpters, Himenòpters, Dípters, Hemípters entre d'altres) és d'interès pel Museu, aconseguir exemplars de la regió biogeogràfica del Paleàrtic Occidental. Pel que fa a la fauna d'altres regions (Neàrtica, Neotropical, Afrotropical, Indomalaia o Australàsia) el Museu podrà acceptar espècimens sempre hi quan es consideri d'un alt valor científic o es requereixi, en particular, per a tasques divulgatives i/o expositives.

INVERTEBRATS NO ARTRÒPODES

Els criteris particulars de prioritat són:

- Mostres o col·leccions que han constituït el material d'estudi en recerques quins resultats han estat publicats o estan en vies de publicació.
- Col·leccions orfes o en risc de conservació pertanyents a institucions científiques.
- Mostres o col·leccions particulars que focalitzen àrees geogràfiques o grups taxonòmics ja representats, ampliant-ne la seva diversitat (tàxon-espai-temps).
- Preferència per les mostres preservades en líquid conservant i correctament mantingudes.
- Oportunitat de contribuir a algun projecte de divulgació ja programat o en execució.

- Resultats de campanyes públiques de bioprospecció.

CORDATS

- L'obtenció d'exemplars d'espècies de fauna autòctona que tinguin les dades de recol·lecció /origen perfectament documentades per tal de fer créixer la col·lecció científica i el banc de teixits.
- Aconseguir espècies de fauna autòctona de les que el Museu no tingui una bona representació per a exposicions i activitats públiques. En particular, es promourà l'adquisició de col·leccions zoològiques particulars de Catalunya.
- Pel que fa a la fauna exòtica, el Museu acceptarà espècimens en molt bon estat per la col·lecció zoològica o de teixits, d'espècies de les que no tingui una bona representació en la col·lecció científica o de divulgació.
- Obtenir espècies indicadores associades a ambients particulars (hàbitats), que tinguin un marcat valor bioindicador, de les quals hi hagi una bona representació espai-temporal per tal de generar sèries contínues temporals.
- L'adquisició estarà supeditada en tot moment a la disponibilitat d'espais.

El procediment o protocol d'adquisició

Les diferents formes d'ingrés contemplades pel MCNB són les següents: recol·lecció, donació, compra, llegat, herència, premi, propietat directa, permuta. Tot i que la gran majoria d'ingressos tenen com a forma d'ingrés les tres primeres.

La recol·lecció directa forma part dels projectes de recerca del propi Museu, i la recol·lecció indirecta arriba a través d'investigadors, naturalistes i ciutadans que troben material o en capturen de nou, durant les seves estades a la natura. Les recol·leccions que dugui a terme el Museu seran respectuoses amb la legislació vigent pel que fa a l'extracció d'espècimens de la natura, i aquest estarà sempre en possessió dels permisos necessaris per a portar a terme la recol·lecció.

Els investigadors / recol·lectors garantirán una bona qualitat de les dades en el moment de la recol·lecció. Per a tot el material que ingressa cal intentar que aquest tingui uns mínims de qualitat i completesa. També es propiciarà l'ingrés de dades en format digital.

El Museu rep al llarg de tot l'any donacions d'institucions i de particulars. Es mantindran vigents els convenis amb cadascuna de les institucions que realitzen donacions de manera periòdica (Parc Zoològic de Barcelona, Centres de Recuperació de fauna, etc). Per a donacions de particulars o institucions amb les que no hi ha conveni, s'elaborarà un expedient de donació amb els documents mínims imprescindibles.

En les modalitats de recol·lecció i donació no es contempla cap mena de transacció econòmica entre qui fa entrega de material i el Museu.

La compra és una modalitat d'ingrés factible en àmbits com la mineralogia o la planta viva. La compra es pot realitzar com una modalitat d'adquisició, respectant les premisses ètiques i legals.

El Museu rep oferiments de material per part d'institucions privades i particulars, en alguns casos la visita al material ofert serà la única garantia de qualitat. A partir de la informació recollida s'elaborarà un informe de la col·lecció per a poder prendre la decisió d'adquirir o no el material.

Les altres modalitats d'adquisició es poden donar també al MCNB, quan tinguin lloc s'elaboraran els corresponents documents que atorguin al Museu la propietat legal dels espècimens.

Posicionament del MCNB sobre l'adquisició i la devolució o restitució d'espècimens la titularitat dels quals sigui discutida.

El Museu no admetrà o retornarà al propietari legal, tot aquell material en el que la documentació sigui incompleta i/o que no es demostrï clarament la seva propietat legal.

Les baixes de la col·lecció estaran causades quan l'espècimen hagi quedat malmès per algun accident o incident que el faci irrecuperable per a la consulta científica o l'exposició.

L'expurgació de material duplicat o material que no compleix cap funció dins la col·lecció serà realitzada solament en col·leccions totalment catalogades. Cal elaborar un informe anual de quin material s'ha donat de baixa durant l'any anterior. Les dades es faran constar a la memòria anual.

El Museu vetllarà per l'acompliment d'aquesta política d'adquisicions